

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 6Co/19/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7223204212
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 05. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Maruščák
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2025:7223204212.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Maruščáka a sudkýň JUDr. Viktórie Midovej a JUDr. Moniky Koščovej v spore žalobcu: A. B. C. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. A. XXX, zastúpený Advokátska kancelária prof. JUDr. Ján Klučka, CSc, s.r.o., so sídlom Ku Potoku 4, Košice, IČO: 54 725 542, proti žalovanému: Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra SR, so sídlom Pribinova 2, Bratislava, o zaplatenie nemajetkovej ujmy v peniazoch, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Mestského súdu Košice sp. zn. K2-24C/18/2023 zo dňa 26.09.2024

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok Mestského súdu Košice č.k. K2-24C/18/2023-161 zo dňa 26.09.2024 vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 2.500,- EUR do 15 dní od právoplatnosti rozsudku a vo výroku o náhrade trov konania.

Žalobca má proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Mestský súd Košice (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo len „súd“) zhora označeným rozsudkom žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 2.500,- EUR do 15 dní od právoplatnosti rozsudku (I. výrok), v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (II. výrok) a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (III. výrok).

2. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobca domáhal zaplatenia sumy 15.000,- EUR titulom náhrady škody spôsobenej porušením práva Európskej únie (ďalej aj len „EÚ“), konkrétne z dôvodu práce nad zákonom povolený limit pracovnej doby stanovenej v čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES Európskeho parlamentu a Rady zo 04.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej len „Smernica“).

3. Žalobu odôvodnil tým, že do 30.04.2023 bol príslušníkom Hasičského a záchranného zboru SR (ďalej aj „HaZZ“), s miestom výkonu štátnej služby v C., A. X, pričom žalobou sa domáhal zaplatenia nemajetkovej ujmy v peniazoch z dôvodu, že do právneho poriadku SR nebola správne transponovaná Smernica EÚ č. 2003/88/ES. Na strane žalobcu dochádzalo k porušeniu práva garantovaného mu právom Európskej únie, keďže týždenný pracovný čas žalobcu ako príslušníka HaZZ SR presiahol dĺžku týždenného pracovného času určeného smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo dňa 04.11.2003 a prekročenie limitu pracovného času členským štátom Európskej únie zakladá zodpovednosť štátu pre osoby postihnuté týmto prekročením. Žalobca bol do 30.04.2023 príslušníkom HaZZ SR, pričom dňa 28.02.2023 dal výpoveď. Žalobca si uplatnil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za obdobie 3 rokov pred podaním žaloby, t.j. od 29.05.2020 do 30.04.2023 v dôsledku porušenia práva Európskej únie. Jeho týždenný pracovný čas ako príslušníka HaZZ SR sa skladal zo 16,5 hod. pracovných zmien, po ktorých nasledovala 7,5 hod. pohotovosť, t.j. 24-hod. zmeny v takom rozsahu,

že súhrn takto naskladaného týždenného pracovného času pravidelne prekračoval 48 hodín. Právo Európskej únie však záväzne určuje maximálnu dĺžku týždenného pracovného času na 48 hodín a to Smernicou 2003/88/ES. Žalovaný ako členský štát EÚ neprijal opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času podľa čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES. Žalobca ďalej uviedol, že služobný čas príslušníka HaZZ je rozvrhnutý nerovnomerne (§ 86 zák. o HaZZ). Jeden služobný deň hasiča sa skladá zo štátnej služby, t.j. pracovnej zmeny v trvaní 16 alebo 17 hodín a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti na pracovisku v trvaní 7 - 8 hodín. Počas rokov 2019 - 2021 sa jednalo o 17-hod. pracovné zmeny, po ktorých nasledovala 7 hod. služobná pohotovosť na pracovisku a počas roku 2022 sa jednalo o 16-hod. pracovné zmeny po ktorých nasledovala určená 8-hod. služobná pohotovosť na pracovisku. Celkovo strávil žalobca na pracovisku 24 hodín v jednom služobnom dni. V prípade, že je počas služobnej pohotovosti vyhlásený poplach a hasiči sú vyslaní na zásah, režim služobnej pohotovosti sa mení na prácu nadčas. Keďže v mieste výkonu služby hasiča sa strieda niekoľko hasičských zmien, každý tretí deň odsluži každá pracovná zmena 24 hodín a následne majú príslušníci dva dni voľna. Mesačne odsluži každá hasičská zmena 10 pracovných zmien, pričom každý tretí mesiac je to 11 zmien, čo je v priemere 10,4 zmeny mesačne. Po každej zmene bezprostredne nasleduje určená služobná pohotovosť, žalobca teda strávil na pracovisku bežne 240 - 264 hodín za mesiac, pričom do tohto rozsahu nie sú zahrnuté hodiny nadčasov. Žalobca sa počas služobnej pohotovosti ako príslušník HaZZ musel zdržiavať na pracovisku, musel byť vždy počas celej doby pohotovosti pripravený na vykonanie zásahu. Napriek tejto skutočnosti sa čas pracovnej pohotovosti nezapočítaval do fondu pracovného času. Táto skutočnosť sa prejavila tak, že aj keď reálne v súvislosti so služobnou činnosťou na pracovisku napr. v mesiaci február 2021 strávil žalobca viac než 220 hodín, v rámci fondu pracovného času má vykázaných len 170 hodín. Teda nezohľadňuje sa skutočný čas pracovnej pohotovosti a javí sa, že jeho priemerný týždenný pracovný čas neprekračuje 48 hodín, čo je ale v rozpore so skutočnosťou. Žalobca tak nemal dostatočný čas na regeneráciu a odpočinok a jeho určený čas služieb v jednotlivých týždňoch mu neumožňoval dostatočný odpočinok na regeneráciu, čo je v rozpore s právom EÚ. Bol oddelený od svojho vlastného sociálneho prostredia, rodinných a spoločenských väzieb a jeho možnosť venovať sa svojim vlastným potrebám a organizovať si svoj súkromný čas a program bola prakticky vylúčená. Žalobca plnil v spoločnosti veľmi zodpovedné úlohy a preto je dôležité, aby mal možnosť si po práci odpočinúť. Napriek tomu bolo jeho právo na odpočinok ustavične niekoľko rokov porušované.

4. V príčinnej súvislosti s porušením práva únie zo strany žalovaného došlo u žalobcu k vzniku škody (nemajetkovej ujmy) v dôsledku zásahu do jeho práva na ochranu zdravia (čl. 40 Ústavy SR) a zásahu do práva žalobcu na súkromie a rodinný život (čl. 19 ods. 2 Ústavy SR). Žalobca poukázal na článok 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES, ktorý stanovuje, že priemerný pracovný čas pre každé obdobie 7 dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín. Tento článok ukladá členským štátom opatrenia na zabezpečenie toho, aby priemerný pracovný čas na každé obdobie 7 dní vrátane nadčasov neprekročil 48 hodín a Súdny dvor EÚ spresnil, že aj v prípade hasičov nariadená pracovná pohotovosť na pracovisku tvorí súčasť ich týždenného pracovného času a v spojení s ich riadnym pracovným časom nesmie prekročiť maximálny týždenný pracovný čas (C-429/09 G. Fuß), pričom k rovnakým záverom dospel ESD aj vo veciach C-437/05 J. Vorel a C-397/01 Pfeiffer. Akákoľvek vnútroštátna právna úprava členského štátu, ktorá umožňuje, aby bol týždenný pracovný čas dlhší ako 48 hodín, vrátane pracovnej pohotovosti na pracovisku, je v rozpore s požiadavkami článku 6 písm. b) Smernice.

5. Žalobca bol názoru, že napriek tomu, že príloha č. 4 k zákonu o HaZZ uvádza, že do jeho znenia bola prebratá smernica EP a Rady č. 2003/88/ES zo 04.11.2003, znenie jeho ustanovení túto skutočnosť nepotvrďuje. Žiadne ustanovenie zákona o hasičskom zbore nepotvrďuje, že služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby je považovaná za súčasť ich týždenného pracovného času v zmysle únieového práva. Zo Smernice 2003/88/ES neprebral ustanovenia jej článku 6 písm. b) stanovujúce dĺžku týždenného pracovného času na 48 hodín. Služobnú pohotovosť hasičov zákon o hasičskom zbore nepovažuje za súčasť ich týždenného pracovného času, v dôsledku čoho dochádza k jeho pravidelnému prekračovaniu a takáto právna úprava nie je v súlade s čl. 2 a s čl. 6 písm. b) Smernice a zakladá povinnosť Slovenskej republiky na náhradu škody postihnutým jednotlivcom. Smernica neobsahuje ustanovenia týkajúce sa samotného procesu náhrady škody vzniknutej porušením jej ustanovení. V prípade neexistencie ustanovení práva EÚ v tejto oblasti je na vnútroštátnom práve každého členského štátu, aby pri rešpektovaní zásad rovnocennosti a efektivity určilo, či škoda vzniknutá pracovníkovi v dôsledku porušenia právnej normy EÚ má byť uhradená udelením dodatočného náhradného voľna alebo finančným odškodnením a tiež, aby definovalo pravidlá týkajúce sa spôsobu a výpočtu tejto náhrady.

Podľa žalobcu, v jeho prípade boli splnené úniové podmienky založenia zodpovednosti Slovenskej republiky za porušenie jeho práva garantovaného čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES, z ktorých vyplýva jeho nárok na náhradu takto spôsobenej škody. ESD rozhodol, že poškodení jednotlivci majú právo na náhradu, keď sú splnené tri podmienky a to: 1. cieľom porušenej právnej normy EÚ bolo priznať jednotlivcom práva, 2. porušenie je dostatočne závažné a 3. medzi týmto porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom existuje priama príčinná súvislosť. Súdny dvor potvrdil, že čl. 6 písm. b) Smernice predstavuje v rozsahu, v akom ukladá členským štátom maximálnu hranicu priemerného týždenného pracovného času, dôležité pravidlo sociálneho práva EÚ a ktoré jednotlivcom priznáva práva, ktorých sa môžu dovolávať priamo pred vnútroštátnymi súdmi, čím je prvá podmienka splnená. Podľa judikatúry Súdneho dvora, je porušenie práva EÚ dostatočne závažné pokiaľ je v zjavnom rozpore s judikatúrou súdneho dvora v danej oblasti. ESD v prípade C-429/09 výslovne potvrdil, že nedodržanie požiadaviek upravených v čl. 6 písm. b) Smernice bolo zjavným porušením judikatúry Súdneho dvora a musí sa považovať za dostatočne závažné porušenie práva EÚ, čím je splnená aj druhá podmienka. Vnútroštátnemu súdu zároveň prislúcha, aby overil, či existuje priama príčinná súvislosť medzi porušením čl. 6 písm. b) Smernice a škodou, ktorá jednotlivcovi vznikla v dôsledku straty času odpočinku, na ktorý mal nárok, ak by bol dodržaný maximálny týždenný pracovný čas. Podľa judikatúry ESD, pod škodou treba rozumieť škodu, ktorá vznikla žalobcovi v dôsledku straty času odpočinku, na ktorý mal nárok, ak by bol maximálny týždenný pracovný čas upravený čl. 6 písm. b) Smernice dodržaný (C-429/09). V prípade žalobcu preto treba za primeraný odpočinok v zmysle smernice považovať taký, ktorý by mal nasledovať po 48 hod. týždennej pracovnej dobe zahrňujúcej jeho služobnú pohotovosť na pracovisku. Dlhodobé nerešpektovanie takto určeného týždenného pracovného času sa môže prejavíť aj v rámci osobnostnej sféry fyzických osôb, predovšetkým vo vzťahu k ochrane ich práva na zdravie a tiež na ich celkovú fyzickú a/alebo morálnu integritu. Podľa žalobcu možno jeho nárok na náhradu škody, ktorá má nemajetkovú povahu (vznikla v dôsledku straty času odpočinku) podľa úniového práva posúdiť ako nemajetkovú ujmu v zmysle slovenského práva, k náhrade ktorej dochádza v peniazoch v súlade s ust. § 13 Občianskeho zákonníka.

6. Vykonaným dokazovaním vzal súd za preukázané a to výsluchom žalobcu, že u bývalého zamestnávateľa vykonával prácu hasiča 33 rokov. Služobný pomer rozviazal z dôvodu, že stav týkajúci sa dĺžky pracovného času pretrvával dlhodobo, pričom od roku 2010 aj písomne upozorňoval zamestnávateľa na porušovanie spornej Smernice, avšak k náprave nedošlo. Tento stav sa prejavil v jeho rodinnom živote, konkrétne v manželstve, kde bol často problém vysvetliť manželke kde trávi čas, keď v práci reálne strávil aj 240 hodín za mesiac, pričom zamestnávateľ mu vykazoval 170 hodín za mesiac, pretože do fondu pracovného času zarátaval len výkon služby a nie čas pohotovosti. Podobne to bolo napr. aj pri školeniach, ktorých sa povinne musel zúčastniť. Žalobca má 32-ročného dospelého syna a 14-ročnú dcéru, ktorá intenzívne športuje, dvojfázovo trénuje a v podstate všetku starostlivosť o dcéru, aj v súvislosti so športom zabezpečovala v najväčšej miere manželka, ktorá je tiež riadne zamestnaná a napriek tomu má podstatne viac voľného času. V roku 2023 mu zomrel otec a jeho mama potrebovala väčšiu starostlivosť, preto musel získať viacej času na to, aby si mohol plniť tieto povinnosti. Pokiaľ vykonával službu u hasičov, mal zvýšený krvný tlak, na ktorý bol aj liečený. Odkedy ukončil služobný pomer sa mu krvný tlak upravil a v súčasnosti liečený nie je. Na hasičov, nielen na žalobcu, ale aj na kolegov, bol vyvíjaný nátlak zo strany zamestnávateľa, keď nadriadení obchádzali jednotlivé hasičské stanice a vyhrážali sa hasičom, ktorí sa odvážili podať takéto žaloby, že ich stanica bude zrušená a budú prevelení na inú stanicu a pod. Tí hasiči, ktorí podali takéto žaloby boli vyškrtnutí zo zoznamu tých, ktorým sa udeľovali akékoľvek ocenenia v súvislosti s výkonom ich práce. Tento nátlak u žalobcu vyvolával pocit stresu a pocit nechuti chodiť do práce. Žalobca sa vo voľnom čase venoval športu, hlavne plávaniu, ktoré musel obmedziť až vylúčiť. Počas dvoch dní voľna, ktoré nasledovalo po 24-hodinovej službe sa musel povinne zúčastňovať výcviku a školení, keďže týchto aktivít sa samozrejme nemohol zúčastňovať počas výkonu služby, ani počas hotovosti a preto boli nariadované v čase mimo výkonu služby. Žalobca v zásade pociťoval, že väčšinu svojho času strávil v zamestnaní. Žalobca ďalej uviedol, že počas služobnej pohotovosti sú hasiči povinní ísť v prípade potreby na výjazd do jednej minúty. To znamená, že počas služobnej pohotovosti sa nesmú vyzliecť zo služobnej uniformy, aby vedeli dodržať 1-minútový čas na výjazd. Okrem toho počas služobnej pohotovosti vykonáva zamestnávateľ aj kontroly, či sú schopní dodržať 1 min. čas na výjazd a musia sa zdržiavať v takom priestore, z ktorého sú schopní uskutočniť v prípade potreby výjazd do 1 minúty. Majú k dispozícii odpočinkové miestnosti s 8 posteľami, na ktorých sa strieda 30 príslušníkov v služobnej rovnošate, ktorí sú v službe, čiže nie sú dodržané ani základné hygienické štandardy. Žalobca sa nikdy nesnažil o preradenie na pracovné miesto s rovnomerným pracovným časom, lebo nechcel sedieť v kancelárii, stále chcel vykonávať prácu hasiča

v zásahovom tíme. Jemu, aj jeho kolegom, ktorí podávali takéto žaloby išlo len o to, aby na rovnakom pracovisku mali rovnaké pracovné podmienky, či sú zaradení na pracovnom mieste s rovnomerne alebo s nerovnomerne rozvrhnutým pracovným časom. Podľa jeho názoru sa čas, ktorý strávil na pracovisku nad rámec riadneho pracovného času, finančne vyčíslil nedá a vychádzal z toho, že zhruba za rok strávil v pohotovosti asi 800 hodín, vynásobil to 3 rokmi a 10,- eurami za hodinu, čo je priemerná mzda a tak to vyšlo na 24.000,- EUR za žalované obdobie. Žalobou žiadal nižšiu sumu.

7. Súd prvej inštancie ďalej konštatoval, že v konaní nebolo sporné, že žalobca bol príslušníkom HaZZ SR a vykonával stálu štátnu službu v C. v spornom období od 29.05.2020 do 30.04.2023. Žalobcov týždenný pracovný čas sa skladal zo 17 resp. 16 hodinových pracovných zmien, po ktorých nasledovala 7 resp. 8 hodinová pohotovosť na pracovisku, t.j. 24 hodinové zmeny. Služobná pohotovosť sa určovala na čas nočných hodín. V prípade ak boli počas služobnej pohotovosti hasiči vyslaní na zásah, služobná pohotovosť sa mení na prácu nadčas. Keďže sa striedajú tri zmeny, každý tretí deň odslúžia hasiči 24 hodinovú zmenu, po ktorej nasledujú dva dni voľna. Mesačne odslúži každá hasičská zmena 10 pracovných zmien, pričom každý tretí mesiac je to až 11 zmien. V službe teda strávia hasiči bežne 240 až 264 hodín mesačne, pričom do uvedenej kalkulácie nie sú zahrnuté hodiny nadčasov. Podľa výpisu z dochádzkového systému SAP bývalého zamestnávateľa žalobcu (č.l. 14 spisu), žalobca v období od 5/2020 do 2/2023 priemerne týždenne odpracoval za 05/2020 - 50,45 hodín, za 06/2020 - 49,81 hodín, za 07/2020 48,77 hodín, za 10/2020 - 63,36 hodín, za 01/2021 - 49,30 hodín, za 02/2021 - 58,72 hodín, za 07/2021 - 58,67 hodín, za 03/2022 - 57,26 hodín. V ostatných mesiacoch žalovaného obdobia pracovný čas neprevyšoval 48 hodín resp. bol menej ako 48 hodín týždenne. Žalovaný nespochybnil údaje uvedené vo výpise z dochádzkového systému SAP bývalého zamestnávateľa žalobcu a súdu predložil rozpis pracovného času žalobcu za sporné obdobie, premietnuté na 6-mesačné referenčné obdobia (č.l. 53). Netvrdil, ani nepreukázal, že samotný zamestnávateľ sledoval pracovný čas hasičov (aj žalobcu) prepočítaním na 6-mesačné referenčné obdobia, z čoho pre súd vyplynul záver, že tento rozpis bol vyhotovený len pre účely tohto konania. Naopak bolo nesporné, že zamestnávateľ vyhotovuje mesačný rozpis pracovných zmien a celkovej dochádzky hasičov (SAP). Z uvedeného dôvodu, súd prvej inštancie pri posudzovaní, či došlo alebo nedošlo k prekročeniu maximálneho týždenného pracovného času v prípade žalobcu v zmysle Smernice, vychádzal z údajov uvedených v dochádzkovom systéme SAP bývalého zamestnávateľa žalobcu. Z tohto vyplýva, že maximálny pracovný čas žalobcu v spornom období bol prekročený v mesiacoch 05/2020 o 2,45 hodín týždenne (50,45 hodín), 06/2020 o 1,81 hodín týždenne (49,81 hodín), 07/2020 o 0,77 hodín týždenne (48,77 hodín), 10/2020 o 15,35 hodín týždenne (63,36 hodín), 01/2021 o 1,30 hodín týždenne (49,30 hodín), 02/2021 o 10,72 hodín týždenne (58,72 hodín), 07/2021 o 10,67 hodín týždenne (58,67 hodín), 03/2022 o 9,26 hodín týždenne (57,26 hodín), spolu o 52,33 hodín týždenne. Pre úplnosť súd dodal, že aj podľa rozpisu pracovného času žalobcu za sporné obdobie, premietnuté na 6-mesačné referenčné obdobia, predloženého žalovaným, došlo k prekročeniu maximálneho týždenného pracovného času žalobcu v prvom referenčnom období, teda k porušeniu Smernice.

8. Právne vec súd posúdil podľa čl. 7 ods. 2 druhá a tretia veta, čl. 144 ods. 1 Ústavy SR, čl. 1 bod 2, bod 3, čl. 2 bod 1, čl. 6 písm. b), čl. 16 písm. b) Smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2003/88/ES, § 85, § 86 ods. 1, 2, § 91 ods. 1, 3, § 92 ods. 1, § 103 ods. 5, § 122 ods. 1 zák. č. 315/2011 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka v platnom znení.

9. Súd prvej inštancie konštatoval, že otázku, či do rozsahu pracovného času možno zaradiť aj stav pracovnej pohotovosti pracovníkov, v prípade hasičov riešil Súdny dvor EÚ (ESD) vo svojom rozsudku C-429/09 z 25.11.2010 G. Fuß / Stadt Halle, v ktorom uviedol, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu „pracovný čas“ v zmysle Smernice 2003/88/ES. V dôsledku toho právo Únie bráni vnútroštátnej právnej úprave stanovujúcej priemerný týždenný pracovný čas, ktorý, vzhľadom na to, že zahŕňa obdobia pracovnej pohotovosti a pohotovostnej služby, prekračuje maximálnu týždennú hranicu upravenú v čl. 6 písm. b) Smernice (bod 55 rozsudku ESD C-429/09 z 25.11.2010). Vo veci C-437/05 J. Vorel týkajúcej sa pracovnej pohotovosti lekárov na pracovisku Súdny dvor rovnako uviedol, že pracovná pohotovosť, ktorú pracovník vykonáva v režime fyzickej prítomnosti v zariadení zamestnávateľa sa musí považovať ako celok za „pracovný čas“ v zmysle Smernice 93/104/ES nezávisle od toho akú prácu dotknutá osoba skutočne vykonávala v priebehu pracovnej pohotovosti. ESD vo veci týkajúcej sa právneho posúdenia režimu pohotovosti lekárskeho záchranárov (C-397/01, Pfeiffer) uviedol, že časy pracovnej pohotovosti na pracovisku treba v celom rozsahu zahrnúť do výpočtu maximálneho denného

alebo týždenného pracovného času. Podľa ESD je rozhodujúcim faktorom pre posúdenie či sú naplnené charakteristické znaky pojmu pracovný čas v pohotovostnej službe, ktorú pracovník vykonáva na svojom pracovisku skutočnosť, že je povinný byť fyzicky prítomný na mieste určenom zamestnávateľom a byť mu k dispozícii, aby v prípade potreby mohol okamžite poskytnúť primerané služby. Preto je tieto povinnosti potrebné považovať za výkon pracovnej činnosti pracovníka (rozsudok ESD C-14/04, Dellas. bod 48, 58).

10. Následne súd poukázal na závery rozsudku ESD vo veci C-429/09 G. Fuß, kde v bode 33 ESD konštatoval, že čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom povinnosť stanoviť 48 hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, v súvislosti s ktorou je výslovne stanovené, že zahŕňa nadčasy a od ktorej sa v prípade neprebratia článku 22 ods. 1 Smernice do vnútroštátneho práva nemožno v žiadnom prípade odchýliť, pokiaľ ide o také činnosti, ako je činnosť hasičov, o ktorú ide vo veci samej, hoci by k tomu došlo len prostredníctvom súhlasu dotknutého pracovníka (rozsudky ESD C-397/01 až C-403/01). V bode 35 rozsudku konštatoval, že Súdny dvor už rozhodol, že členské štáty nemôžu jednostranne určiť rozsah pôsobnosti článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES tak, že uplatnenie tohto nároku pracovníkov na to, aby priemerný týždenný pracovný čas nepresahoval túto maximálnu hranicu, budú viazať na nejakú podmienku alebo ho určitým spôsobom obmedzia (rozsudky Pfeiffer, bod 99, Fuß, bod 52). Súdny dvor tiež rozhodol, že článok 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi (rozsudky Pfeiffer, body 103 až 106, Fuß, body 56 až 59). V bode 38 rozsudku Súdny dvor konštatoval, že za týchto podmienok má pracovník ako je G. Fuß, ktorého v zásahovej službe zamestnáva Stadt Halle, právo sa priamo dovolávať ustanovení článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES voči takému verejnoprávnemu zamestnávateľovi na účely dodržania práva na priemerný pracovný čas neprekračujúci 48 hodín, ktoré vyplýva z tohto ustanovenia.

11. Súd prvej inštancie tak konštatoval, že medzi stranami bolo sporné, či u žalobcu došlo k porušeniu práva Únie Slovenskou republikou v dôsledku nesprávneho prebratia Smernice EÚ 2003/88/ES do slovenského právneho poriadku, konkrétne to, či do zák. č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbere sa premietli ust. čl. 6 písm. b) Smernice č. 2003/88/ES o 48-hodinovej týždennej pracovnej dobe pre hasičov.

12. Keďže súd prvej inštancie mal v spore preukázané, že žalobca, v stálej štátnej službe ako hasič v rámci zásahovej služby spadajúcej do verejného sektora, nepochybne odpracoval od 05/2020 - 04/2023 priemerný týždenný pracovný čas presahujúci priemerný týždenný pracovný čas stanovený v čl. 6 písm. b) Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES z 04.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, mal za to, že sa môže dovolávať práva Únie na vyvodenie zodpovednosti orgánov dotknutého členského štátu s cieľom získať náhradu škody vzniknutej v dôsledku porušenia tohto ustanovenia. Zo znenia ust. § 85 zák. č. 315/2001 Z. z. a zo znenia ust. § 92 cit. zákona vyplýva, že služobná pohotovosť podľa zákona o Hasičskom a záchrannom zbere sa nepovažuje za súčasť týždenného služobného času jeho príslušníkov, keďže „bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby a začína až po skončení výkonu štátnej služby v služobnom čase“. Ust. § 122 zák. č. 315/2001 Z. z. upresňuje, že ak počas doby trvania služobnej pohotovosti došlo k vykonaniu štátnej služby, „takéto vykonávanie štátnej služby je štátnou službou nadčas“ a ust. § 91 ods. 1 zák. tiež uvádza, že „štátnou službou nadčas je aj služba, ktorú príslušník vykonáva počas určenej služobnej pohotovosti podľa § 92 ods. 2“. Ust. § 103 zák. o Hasičskom a záchrannom zbere výslovne uvádza, že zatiaľ čo služobný plat tvoria zložky služobného príjmu uvedené v jeho odseku 1, za výkon služobnej pohotovosti patrí hasičovi peňažná náhrada v štátnej službe. Podľa § 122 ods. 1 zák. č. 315/2001 Z. z., ak je príslušníkovi podľa ust. § 92 ods. 1 určená služobná pohotovosť, patrí mu za každú hodinu tejto pohotovosti peňažná náhrada 15 % zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu a 30 % sumy, ak ide o deň služobného pokoja. Z uvedeného možno logicky vyvodiť záver, že Smernica 2003/88/ES nebola správne transponovaná do zákona č. 315/2001 Z. z.

13. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že sú splnené podmienky na uplatnenie práva na náhradu, porušenie je dostatočne závažné a medzi týmto porušením a škodou spôsobenou žalobcovi existuje priama príčinná súvislosť. Čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES predstavuje právnu normu Únie, ktorá jednotlivcom priznáva práva a teda, prvá podmienka týkajúca sa existencie práva na náhradu škody

vo veci samej je splnená. Porušenie práva Únie je dostatočne závažné, pokiaľ je v zjavnom rozpore s judikatúrou Súdneho dvora v danej oblasti. Z judikatúry Súdneho dvora jasne vyplýva, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu „pracovný čas“ v zmysle Smernice 2003/88/ES. Otázka súvisiaca s pojmom „pracovný čas“ v zmysle Smernice neponecháva priestor na akékoľvek rozumné pochybnosti, keďže žalobca v spornom období odpracoval nad limit stanovený v zmysle čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES, ide o zjavné porušenie judikatúry Súdneho dvora, musí sa preto považovať za dostatočne závažné porušenie práva Únie a preto je vo veci samej splnená aj druhá podmienka, ktorá je nevyhnutná na uznanie existencie nároku na náhradu škody. Pokiaľ ide o tretiu podmienku, súd prvej inštancie uzavrel, že existuje priama príčinná súvislosť medzi uvedeným porušením čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES a škodou, ktorá vznikla žalobcovi v dôsledku straty času odpočinku, na ktorý by mal žalobca nárok, ak by bol maximálny týždenný pracovný čas upravený týmto ustanovením dodržaný. Na základe uvedeného súd žalobu, čo do základu jeho nároku, považoval za dôvodnú.

14. Žalobca si v spore uplatnil náhradu škody spôsobenej mu porušením únieového práva. Únieové právo neobsahuje ustanovenia o konkrétnom spôsobe výpočtu škody, ale len úpravu, v zmysle ktorej nemôžu byť podmienky náhrady škody (ktorá má základ priamo v práve Únie) stanovené vo vnútroštátnych právnych úpravách menej výhodne, ako podmienky týkajúce sa obdobných vnútroštátnych prostriedkov nápravy (zásada ekvivalencie) a nemôžu byť upravené tak, aby viedli k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu získania náhrady (zásada efektivity). Žalobca uviedol, že ujma ktorá mu bola spôsobená, je ujma nemajetková a najbližšie je k náhrade škody žalobcu v dôsledku porušenia jeho práva. Žalobca tak vychádzal z nemajetkovej ujmy fyzickej osoby podľa § 11 - § 13 Občianskeho zákonníka. S právnym názorom žalobcu, čo sa týka náhrady škody ako nemajetkovej ujmy (strata odpočinku) sa súd prvej inštancie stotožnil.

15. K tvrdeniu žalovaného, že žalobca nevyvinul žiadnu snahu, aby vzniku ujmy predišiel, pretože neoznámil zamestnávateľovi, že odmieta vykonávať služobnú pohotovosť, a že to považuje za ujmu na svojich právach, súd poukázal na ustálenú judikatúru ESD, ktorá takúto požiadavku nepredpokladá, a ani z predpisov komunitárneho práva nevyvodzuje. Aj keď Súdny dvor rešpektuje zásadu spoločnú právnym systémom členských štátov, že poškodená osoba pod hrozbou toho, že sama bude musieť znášať škodu, musí tiež vyvinúť primerané úsilie, aby obmedzila výšku škody (rozsudky C-104/89 a C-37/90 Mulder, C-46/93 a 48/93 Brasserie du Pecheur Factortame), súčasne berie na zreteľ, že výkon práv na náhradu škody priznaných jednotlivcom ustanoveniami práva Únie by bol znemožnený alebo sťažený, ak by ich návrhy na náhradu škody museli byť čo i len čiastočne zamietnuté z dôvodu, že nevyužili všetky právne prostriedky, ktoré sú im k dispozícii, aj keby to spôsobilo nadmerné ťažkosti, alebo by to nebolo od nich možné rozumne vyžadovať (rozsudok C-445/06 Danske Slagterier). ESD vo veci C-429/09 Fuß prihliadajúc na to, že čl. 6 písm. b) Smernice je pravidlom sociálneho práva s osobitným významom, od ktorého sa nemôže odchyliť žiadny zamestnávateľ vo vzťahu k pracovníkovi ako je Fuß (hasič), zohľadňujúc tiež, že pracovník je slabšou stranou v rámci pracovnoprávneho vzťahu, preto je nutné zabrániť tomu, aby mal zamestnávateľ možnosť ho v jeho právach obmedzovať, dospel k záveru, že nemožno považovať za primerané žiadať od takého pracovníka, aby na účely uplatnenia nároku na získanie náhrady škody najprv podával žiadosť zamestnávateľovi, ktorá požiadavka by bola v rozpore so zásadou efektivity (bod 76 až 87 C-429/09 Fuß). Z uvedených dôvodov nemožno preto v (ne)konaní žalobcu nachádzať žiadny podiel zodpovednosti na vzniku ujmy spôsobenej mu žalovaným pri implementácii noriem práva Únie. Nachádzanie akejkoľvek možnosti zavinenia na strane zamestnanca, ktorý pred uplatnením nároku na súde nepožiadaval zamestnávateľa o „dodržiavanie noriem komunitárneho práva“, by bolo len prenášaním zodpovednosti členských štátov za dodržiavanie práva Únie na jednotlivcov, a umožňovalo by v prípade nesplnenia tejto podmienky vyňať ich nároky z uplatňovania v konaní pred súdom, čo odporuje zásadám únieového práva (bod 83 C-429/09 Fuß). Okrem toho žalobca tvrdil a žalovaný to nerozporoval, že aj písomne viackrát od r. 2010 upozorňoval zamestnávateľa na porušovanie spornej Smernice, avšak k náprave nedošlo. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nie je zákonnou úpravou vymedzený reštriktívne, teda tak, aby ho bolo možné priznať len za vopred definované následky. Aj v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka náhradu nemajetkovej ujmy možno priznať z dôvodov demonštratívne uvedených, ktoré však nepredstavujú ohraničený výpočet prípadov, u ktorých nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vzniká. Teda nevyžaduje sa iba splnenie podmienky zníženia dôstojnosti fyzickej osoby, či jej vážnosti v spoločnosti, ale môže ísť aj o iné vážne následky na osobnostných právach dotknutého jedinca.

16. Súd ďalej uviedol, že žalobca svoj nárok na náhradu škody spájal s porušením nároku na odpočinok, so zásahom do voľného času tráveného s rodinou, preto súd posudzoval tento nárok ako nemajetkovú ujmu, čo zohľadňuje aj zábery normotvorcu Smernice 2003/88/ES. Žalobca v dôsledku takého rozvrhu pracovného času, ktorý bol v rozpore s právom Únie, bol ukrátený o voľný čas, ktorý by inak venoval rozvíjaniu osobných, rodinných, priateľských vzťahov i fyzickej a psychickej relaxácii. Nerešpektovaním čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES pri rozvrhovaní pracovného času žalobcu, došlo k zásahu do jeho práva na súkromie, na rodinný život i do práva na ochranu jeho zdravia, za ktorý zásah mu patrí nárok na primerané odškodnenie. Vzhľadom na formu zásahu, ktorá sa považuje v zmysle judikatúry Súdneho dvora za závažný zásah do práv, keď ide o nevratný stav straty hodín voľného času a času potrebného na regeneráciu pracovných síl, len samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením, a práve peňažná náhrada predstavuje spôsobilé odškodnenie takto vznikutej ujmy. Peňažná náhrada by mala byť taká vysoká, aby mohla splniť úlohu odškodňovaciu, nielen symbolickú, na druhej strane však nemôže byť táto náhrada ani neprimerane vysoká.

17. Žalobcom žiadanú náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 15.000,- EUR súd považoval za primeranú vo výške 2.500,- EUR. Súd pri tom zohľadnil dĺžku doby aj rozsah porušenia práva žalobcu na 48-hodinový pracovný týždeň. Tento stav trval počas sporného obdobia troch rokov, ale nie nepretržite, teda k prekročeniu maximálneho týždenného pracovného času došlo počas 8 mesiacov z 36 mesiacov spornej doby a maximálny týždenný pracovný čas bol prekročený celkovo cca o 210 hodín (52,33 hodín týždenne x 4 týždne za mesiac) za celé sporné obdobie. K uvedenému prekročeniu treba dodať, že ide o prekročenie za situácie, keď čas pohotovosti bol zahrnutý v celkovom pracovnom čase, avšak odmeňovanie za čas pohotovosti bolo v zmysle ust. § 122 ods. 1 zák. č. 315/2001 Z. z. iné (nižšie) ako za čas riadnej služby. Tiež zohľadnil charakter následkov porušenia jeho práva, a to skrátenie žalobcovho času na odpočinok, ktorý, nebyť tohto porušenia, mohol využiť na svoju fyzickú alebo psychickú regeneráciu, tráviť s rodinou a pod. Zároveň súd zohľadnil aj tú skutočnosť, že ani samotný žalobca netvrdil, že tento zásah sa do času rozhodnutia súdu prejavil aj vo forme konkrétnych negatívnych následkov v jeho rodinnom, spoločenskom živote alebo na jeho zdravotnom stave, prípadne v iných oblastiach jeho života. Z uvedených dôvodov žalobu v časti o zaplatenie 12.500,- EUR zamietol.

18. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1 CSP tak, že priznal žalobcovi plnú náhradu, pretože stanovenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy záviselo od úvahy súdu. Žalobcu nemožno zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu.

19. Proti vyhovujúcemu výroku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP a navrhol, aby odvolací súd rozsudok v napadnutom výroku zmenil tak, že žalobu v celom rozsahu zamietne a žalovanému prizná nárok na náhradu trov konania proti žalobcovi v rozsahu 100 %.

19.1 Ako prvé odvolateľ namietal, že súd prvej inštancie posudzoval súlad slovenských zákonov alebo iných všeobecne záväzných právnych predpisov platných na území SR so Smernicou Európskej únie, napriek tomu, že takáto činnosť nespadá do jeho kompetencie. Aby mohol súd prvej inštancie skonštatovať, že došlo k porušeniu práva Únie, musel by najskôr rozhodnúť, že zák. č. 315/2001 Z. z. nesprávne prebral Smernicu do slovenského právneho poriadku. Súd prvej inštancie sa v konaní nevysporiadal ani s otázkou rozdielného obsahu pojmov „služobný čas“ v zmysle zák. č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore a „pracovný čas“ v zmysle smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 04.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, pričom tieto pojmy nie je možné stotožňovať, pretože sa nezhodujú.

19.2 Ďalej uviedol, že z medzinárodnoprávných záväzkov Slovenskej republiky nijakým spôsobom nevyplýva, že by vo svojom vnútroštátnom právnom poriadku mala upraviť problematiku s použitím pojmu „referenčné obdobie“, pričom Slovenská republika referenčné obdobia v zmysle smernice zaviedla v § 86 ods. 1 zák. č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore. Podľa názoru žalovaného z rozsudku nie je nijakým spôsobom možné vyvodiť jednoznačný záver o tom, o akých referenčných obdobiach prvostupňový súd vôbec rozhodoval. Ani sám žalobca nedokázal jednoznačne určiť v akých referenčných obdobiach malo údajne dôjsť k porušeniu jeho práv (teda nie len v kolíkomesačných, ale celkom presne v ktorých). Pre súdne konanie však nie je podstatné to, aké referenčné obdobie „môže byť“, ale to, aké naozaj bolo, čo je nesporne uvedené v § 86 ods. 1 zák. č. 315/2001 Z. z.

Žalobca v podstate uviedol, že prijatie jednomesačného obdobia, by podľa neho nebolo v rozpore so Smernicou – to je však celkom nepodstatné, pretože zákon vymedzuje šesťmesačné referenčné obdobia. Bez toho, aby sa jednoznačne ustálila otázka trvania referenčných období nie je možné spor rozhodnúť, keďže ak nevieme o akom konkrétnom období hovoríme, nie je možné určiť či žalobca mal v tomto období právo na maximálny priemerný týždenný pracovný čas 48h/týždeň v rámci referenčného obdobia. V období odo dňa 16.03.2020 do dňa 13.06.2020, odo dňa 01.10.2020 do dňa 15.05.2021 a odo dňa 25.11.2021 do dňa 22.02.2022 bol na území Slovenskej republiky vyhlásený núdzový stav. Žalovaný mal za to, že po náležitom zohľadnení teleologickej redukcie vzhľadom na judikatúru SD EÚ je práve núdzový stav spôsobený celosvetovou pandémiou ochorenia COVID-19 okolnosťou osobitnej závažnosti a rozsahu, ktorá si vyžaduje prijatie opatrení nevyhnutných na ochranu života, zdravia ako aj bezpečnosti spoločnosti a vzhľadom na to bolo v týchto obdobiach možné nedodržať pravidlá uvedené v Smernici, nakoľko je odôvodnené priznať cieľu ochrany obyvateľstva absolútnu prioritu na úkor rešpektovania ustanovení Smernice. Vzhľadom na to v týchto obdobiach žalobca nemal právo na maximálny priemerný týždenný pracovný čas 48h/týždeň v rámci žiadnych referenčných období. Bez jednoznačne určeného referenčného obdobia nie je možné určiť ani pracovný čas žalobcu (súčet hodín), ani počet týždňov referenčného obdobia (rozdiel medzi časom, ktorý fyzikálne uplynul a počtom dní, ktoré sa do referenčného obdobia v zmysle Smernice nezarátavajú), ani priemerný týždenný pracovný čas (podiel prvých dvoch veličín). Žalobca sa cielene vyhýba odpovedi na to, aké referenčné obdobia sú. V žalobe argumentoval jednotýždennými obdobia. Takáto argumentácia vôbec nedáva zmysel, pretože by nijakým spôsobom nebolo možné vypočítať priemer (vypočítať týždenný priemer z jedného týždňa môže viesť k absurdným záverom). Neskôr žalobca uviedol aké by – podľa neho – mohli byť referenčné obdobia, ale nie aké podľa neho naozaj boli. Vzhľadom na uvedené skutočnosti nie je možné predmetný rozsudok považovať za dostatočne určitý, ani za preskúmateľný. Žalovaný mal za to, že priemerný týždenný pracovný čas nemožno vôbec vyhodnocovať inak, než v rámci konkrétneho referenčného obdobia a určenie referenčných období v celom rozsudku úplne absentuje.

19.3 Žalovaný ďalej konštatoval, že príslušníci Hasičského a záchranného zboru vykonávajú nesmierne dôležitú úlohu pri ochrane života a zdravia osôb a ochrane majetku. Je preto nevyhnutné, aby boli prijaté určité odchýlky od ustanovení Smernice 2003/88/ES. Jednu z nich ustanovuje smernica 2003/88/ES v čl. 17 ods. 3 písm. b) bodu iii), cit: „V súlade s odsekom 2 tohto článku sa môžu vykonať odchýlky článkov 3, 4, 5, 8 a 16: v prípade činností spojených s potrebou nepretržitej služby alebo výroby, najmä služby tlače, rádia, televízie, filmovej tvorby, pošty a telekomunikácií, sanitky, protipožiarne služby a služby civilnej ochrany;“. Uvedené ustanovenie povoľuje, aby sa členské štáty odchýlili od ustanovenia čl. 16 Smernice 2003/88/ES a upravili si referenčné obdobie v zmysle čl. 19, cit.: „Možnosť odchýlky z od článku 16 písm. b) uvedenej v článku 18 ods. 3 a v článku 18 nemôže viesť k ustanoveniu referenčného obdobia dlhšieho ako šesť mesiacov.“ S poukazom na § 86 ods. 1 zák. č. 315/2001 Z. z. služobný čas príslušníkov môže byť rozvrhnutý nerovnomerne. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov. Žalobcom navrhnutý výpočet priemerného pracovného času v jednomesačných obdobiach toto celkom popiera, pretože takéto krátke obdobie neumožňuje vôbec žiadnu pružnosť, ani plánovanie v podmienkach Hasičského a záchranného zboru.

19.4 Okrem toho mal žalovaný za to, že žalobca neodôvodnil výšku požadovanej peňažnej náhrady, pretože neuviedol v čom tento „údajný neoprávnený“ zásah spočíval. Nestačí totiž, aby zásah mohol vyvolať určitú reakciu, ale musí aj konkrétnu reakciu v živote fyzickej osoby, čo v prípade žalobcu nie je žiadnym spôsobom preukázané. Chýbajúce skutkové tvrdenia nie je možné nahradiť odvolávaním sa na rozhodovacie činnosti iných súdov v obdobných prípadoch. Vzhľadom na to, že ide o osobnostné práva, je potrebné nemajetkovú ujmu posudzovať v každom jednom prípade individuálne. Žalovaný tiež tvrdil, že žalobca v konaní nepreukázal zásah do súkromného, rodinného života či neoprávnený zásah, ktorý by sa odrazil napr. v medziľudských vzťahoch, či nepriaznivost' zdravotného stavu v príčinnej súvislosti s výkonom povolania v takej značnej miere, ktorá by odôvodňovala výšku náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú žalobca požaduje. V konaní v podobe nemajetkovej ujmy nesie žalobca bremeno tvrdenia v tom, a to tak, že žalovaný by spôsobil žalobcovi škodu, resp. zasiahol do jeho osobnosti a že tento zásah bol objektívne spôsobilý privodiť ujmu na jeho právach, pričom žalobca musí nielen uviesť (tvrdiť), ale aj preukázať aká ujma mu vznikla.

19.5 Žalovaný ďalej poukázal na rozhodnutia odvolacích súdov SR na podporu svojho právneho názoru ohľadne priznania nároku na náhradu škody, resp. nemajetkovej ujmy a zdôraznil, že zo strany žalobcu nebolo žiadnym spôsobom preukázané, že by utrpel ujmu, ktorá by v značnej miere znížila

jeho dôstojnosť resp. vážnosť v spoločnosti. Súčasne žalovaný poukázal aj na skutočnosť, že žalobca sa žalobou nedomáha aby sa „upustilo od neoprávneného zásahu“ do jeho práva na ochranu jeho osobnosti, ani aby sa odstránili následky takéhoto zásahu. Podaná žaloba tak vôbec nerieši (údajný protiprávny) stav do budúcnosti, ale naopak vytvára priestor pre opätovné čiastkové žaloby. Žalovaný mal za to, že v konaní nebolo ani na základe výpovede žalobcu ani iným dôkazným prostriedkom preukázané ako súčasný stav zasahuje do osobnostnej sféry žalobcu ako základný predpoklad pre vznik nemajetkovej ujmy.

19.6 Žalovaný namietol zmätočnosť uplatneného nároku, ktorý žalobca neosvedčil ani v rámci svojho výsluchu, nakoľko mal za to, že žalobca namieta organizáciu pracovného času a nie nesprávne prebratie Smernice. Uvedené nie je žiaduce akokoľvek stotožňovať, nakoľko sa podľa názoru žalovaného jedná o odlišné kategórie. Skutočnosť, že žalobca nemôže venovať toľko času, koľko by si predstavoval, rodine, priateľom a/alebo voľnočasovým aktivitám a koníčkom, ktoré však nijako nepopísal ani nemenoval, nie je argumentom utrpenej ujmy v dôsledku nesprávneho prebratia Smernice; medzi uvedeným neexistuje priama a bezprostredná príčinná súvislosť. Z výsluchu žalobcu nie je podľa názoru žalovaného zrejme dôvodnosť žalobcom uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Žalobca neosvedčil dôvodnosť ani výšku ním uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, nakoľko z výsluchu žalobcu nie je preukázaná priama a bezprostredná príčinná súvislosť medzi žalobcom utrpenou ujmu v dôsledku nesprávneho prebratia Smernice, keďže žalobca na osvedčenie svojho nároku nešpecifikoval žiadne konkrétne negatívne zásahy, ktoré by utrpel vo svojom súkromnom živote, ktoré by boli v priamej súvislosti s nesprávnym prebratím Smernice. Súd prvej inštancie nijako bližšie nevysvetlil, prečo ujmu na právach žalobcu videl ako závažnú, a to aj napriek jeho výsluchu, ktorým žiadnu utrpenú ujmu, okrem bližšie nekonkretizovaných tvrdení, neuviedol a neosvedčil.

19.7 Žalovaný ďalej namietol nepreskúmateľnosť rozhodnutia, pričom nedostatok riadneho a presvedčivého odôvodnenia rozhodnutia znamená porušenie práva na spravodlivé súdne konanie a je dôvodom pre zrušenie takého rozhodnutia.

19.8 Dodal, že ak by v dôsledku nesprávneho prebratia Smernice neoprávnený zásah do práv žalobcu skutočne existoval, tak tento zásah by v súčasnosti stále pretrvával, potom by bolo celkom prirodzené, aby sa žalobca v prvom rade domáhal upustenia od takéhoto zásahu u svojho zamestnávateľa v zmysle § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, čo však žalobca vo svojej žalobe nežiada, ale naopak sa domáha len finančného plnenia, ktoré má slúžiť len ako akási kompenzácia, bez toho aby bol tento údajný protiprávny stav do budúcnosti napravený. Aj z tohto dôvodu nemožno hovoriť o vzniku škody, či nemajetkovej ujmy, ktorá má byť kompenzovaná v peniazoch.

19.9 Na záver uviedol, že súdy by pri určovaní konkrétnej výšky náhrady za spôsobenú ujmu, mali zohľadňovať nielen primeranosť k iným finančným kompenzáciám, ale naďalej prihliadať napríklad na osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení. Zavedenie princípu primeranosti k iným formám finančných kompenzácií spolu s ponechaním možnosti prihliadať na osobitosti konkrétneho prípadu umožňuje, aby výška náhrady na jednej strane nevytvárala priestor pre obohacovanie sa, ale na druhej strane umožňovala „spravodlivé zadostučinenie.“

19.10 Žalovaný zároveň podal odvolanie aj proti tretiemu výroku napadnutého rozsudku o nároku na náhradu trov konania. Žalovaný sa s názorom súdu prvej inštancie nestotožnil a mal za to, že nárok žalobcom bol nesprávne uplatnený a mal za to, že aj v danom prípade sa jedná o nesprávne právne posúdenie veci. V prípade, ak by odvolací súd vyhovel podanému odvolaniu, tak tento výrok o trovách konania (ako závislý výrok) musí byť v celom rozsahu zmenený v prospech žalovaného.

20. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu navrhol rozsudok v napadnutej časti ako vecne správny potvrdiť a priznať mu náhradu trov odvolacieho konania.

20.1 K námietke právomoci súdu uviedol, že spor o náhradu škody spôsobenej jednotlivcovi porušením práva Únie v dôsledku nesprávnej transpozície smernice do vnútroštátneho právneho poriadku, možno zaradiť medzi súkromnoprávne spory, ktoré podľa § 3 zák. č. 160/2015 Z. z. (Civilný sporový poriadok) prejednávajú súdy. Taktiež z judikatúry SD EÚ vyplýva, že tieto spory majú rozhodovať vnútroštátne

súdy. Doplnil, že každý vnútroštátny súd členského štátu EÚ je v rámci svojej právomoci a voľnej úvahy povinný vykladať vnútroštátne ustanovenia čo najviac v súlade s právom únie. Ak takáto interpretácia nie je možná, súd je povinný neaplikovať nezlučiteľné vnútroštátne ustanovenie bez toho, aby vyčkal na predchádzajúcu legislatívnu úpravu, ktorou by sa mala uviesť vnútroštátna právna norma do súladu s úniovým právom. Každý vnútroštátny súd musí rešpektovať prednosť úniového práva pred vnútroštátnym právom a nemôže sa zbaviť povinnosti uprednostniť úniovú normu pred vnútroštátnou.

20.2 K údajným rozdielom medzi pojmami služobný čas a pracovný čas v kontexte Smernice 2003/88/ES a slovenského právneho poriadku uviedol, že Smernica 2003/88/ES v čl. 2 bode 1. vymedzuje pojem „pracovný čas“. Smernica vzhľadom na jej nadnárodný charakter a záväznosť určuje, ako majú byť určité pojmy interpretované aj na úrovni vnútroštátneho práva. Súdny dvor rozhodol, že pojem „pracovný čas“ sa nemôže vykladať z hľadiska požiadaviek rôznych právnych úprav členských štátov, ale že predstavuje pojem práva Spoločenstva, ktorý je potrebné definovať na základe objektívnych znakov a pri zohľadnení systému a cieľa uvedenej Smernice, ktorým je stanovenie minimálnych požiadaviek určených na zlepšenie životných a pracovných podmienok pracovníkov. Iba takýto nezávislý výklad totiž zaručí Smernici plnú účinnosť, ako aj jednotné uplatňovanie uvedených pojmov vo všetkých členských štátoch (rozsudok vo veci C-14/04, Dellas a i., bod 44; rozsudok vo veci C-151/02, Jaeger, bod 58; uznesenie vo veci C-437/05, Vorel, bod 26). To tiež znamená, že členské štáty nemôžu jednostranne určovať rozsah týchto pojmov (C-14/04, Dellas a i., bod 45.). Pojem „pracovný čas“ je teda potrebné interpretovať jednotne na úrovni celej EÚ, pričom členské štáty nemajú možnosť meniť jeho obsah prostredníctvom národnej legislatívy v neprospech pracovníkov. Žalobca tak mal za to, že z pohľadu slovenskej právnej úpravy pojem „služobný čas“ v prípade príslušníkov Hasičského a záchranného zboru musí byť chápaný v kontexte vyššie uvedených štandardov stanovených Smernicou. S poukazom na závery Súdneho dvora vo veci Matzak (C-518/15) žalobca konštatoval, že „služobný čas“ hasičov podľa slovenského vnútroštátneho práva je potrebné posudzovať ako „pracovný čas“ v zmysle Smernice 2003/88/ES. Tvrdenie protistrany, že ide o obsahovo rozdielne pojmy, nezodpovedá záväzným štandardom definovaným Smernicou 2003/88/ES a judikatúrou Súdneho dvora EÚ, ktoré majú prednosť pred vnútroštátnymi predpismi.

20.3 K výlučnému použitiu ust. § 86 ods. 1 zák. č. 315/2001 Z. z. pre referenčné obdobie žalobca uviedol, že žalovaný nie len na tomto mieste a aj v ďalších častiach svojho odvolania úplne popiera zásadu prednosti práva EÚ pred vnútroštátnou normou, z ktorej vyplýva povinnosť vnútroštátneho súdu členského štátu EÚ v rámci svojej právomoci a voľnej úvahy nielen vykladať vnútroštátne ustanovenia čo najviac v súlade s právom EÚ, ale pokiaľ táto interpretácia možná nie je, ukladá mu aj neaplikovať s právom únie nezlučiteľné vnútroštátne ustanovenia bez toho, aby vyčkal na predchádzajúcu legislatívnu úpravu, ktorou by sa vnútroštátna právna norma mala uviesť do súladu s úniovým právom (SD EÚ C-231 - 233/06, C- 128 - 131/07).

20.4 Žalobca na záver poukázal na rozhodovaciu prax odvolacích súdov SR v súvislosti s posudzovaním referenčných období.

21. Žalovaný v odvolacej replike uviedol, že jedným zo základných nedostatkov spojených s napadnutým rozsudkom je skutočnosť, že prvostupňový súd nevyriekol žiadny jednoznačný záver o tom, o akých referenčných obdobiach vlastne rozhodoval a preto je napadnutý rozsudok nepreskúmateľný. Ďalším nedostatkom napadnutého rozsudku je, že v konaní, ktoré viedlo k jeho vydaniu žalobca predložil súdu podanie zo dňa 09.10.2023, ktoré formálne označil „Podanie vo veci samej“, avšak z procesnoprávneho hľadiska ide o zmenu žaloby, pričom súd nevyriekol, či takúto zmenu žaloby pripúšťa. To, že ide o zmenu žaloby vyplýva zo skutočnosti, že žalobca už nepoukazuje na údajné prekročenie jeho týždenného pracovného času, ale zmenou žaloby sa žalobca domáhal náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú mal údajne utrpieť tým, že malo dôjsť k porušeniu jeho práva na maximálny priemerný týždenný pracovný čas v rámci referenčného obdobia. S cieľom preukázania týchto skutočností preto žalobca predložil súdu aj celkom novú výpočtovú časť. Ide teda o prípad popísaný v § 140 ods. 2 CSP. V tomto prípade ide jednak o celkovú zmenu argumentácie žalobcu a aj o zmenu výpočtovej časti, ktorú sám žalobca, v pôvodne podanej žalobe, nazval „Opis rozhodných skutočností a zdôvodnenie žaloby“. Niet uznesenia, z ktorého by vyplývalo, že prvostupňový súd zmenu žaloby pripustil. Vzhľadom na to, s odkazom na § 143 ods. 3 CSP, mal žalovaný za to, že súd pokračoval v konaní o pôvodnej žalobe. Skutočnosť, že prvostupňový súd sa predmetným podaním nezaoberal ako zmenou žaloby je podstatná len v tom, že neexistuje uznesenie o tom, či zmenu žaloby pripúšťa, z čoho však možno vyvodiť jednoznačný záver o tom, že

zmenu žaloby nepripustil. Žalovaný mal za to, že pôvodné výpočty žalobcu boli efektívne spochybnené jednak žalovaným v predchádzajúcich písomných vyjadreniach, jednak samotným žalobcom keď na nich ani sám netrvá a predkladá súdu nové výpočty. Vzhľadom na uvedené skutočnosti nie je z napadnutého rozsudku vôbec možné určiť o akých referenčných obdobiach, dokonca ani o akých právach žalobcu (t.j. aké právo žalobcu malo byť porušené – týždenný pracovný čas alebo maximálny priemerný týždenný pracovný čas v rámci referenčného obdobia) v skutočnosti prvostupňový súd rozhodoval. Vydaný rozsudok nenadväzuje na podanú (pôvodnú) žalobu. Na záver dodal, že žaloby podávané príslušníkmi Hasičského a záchranného zboru a na ne nadväzujúce rozsudky sa s časom vyvíjajú a reagujú na argumentáciu žalovaných (sám žalobca v tejto veci musel pod tlakom okolností navrhovať súdu zmenu žaloby). Preto nie je možné vyvodiť záver, že ktorýkoľvek z rozsudkov tuzemských súdov uvedených v podaniach žalobcu by mal byť pre konajúci súd záväzný. Naopak, vec je potrebné podrobne preskúmať aj s prihliadnutím na to, že argumentácia žalobcu sa mení.

22. Žalobca v odvolacej duplike uviedol, že tvrdenie žalovaného o tom, že žalobca predložením nového prepočtu priemerného týždenného pracovného času zmenil pôvodnú žalobu je nesprávne a nepodložené. Žalobca nepodal návrh na zmenu žaloby a z obsahu jeho vyjadrenia takáto zmena nevyplýva. Žalobca iba precizoval svoje argumenty v súlade s relevantnou úniou, vnútroštátnou právnou úpravou a Výkladovým oznámením Komisie k Smernici 2003/88/ES bez uvádzania nových skutkových okolností. Preto nemožno hovoriť o zmene žaloby, ale len o legitímnom právnom vyjadrení žalobcu. Žalobca poukázal na tú skutočnosť, že u žalovaného a ani v Hasičskom a záchrannom zbore neexistuje žiaden oficiálny a dostupný nástroj či systém, ktorý by zabezpečoval právnú istotu pracovníka, vďaka ktorému by si tento mohol kedykoľvek pozrieť a overiť, či je v jeho prípade dodržiavaný maximálny limit priemerného týždenného pracovného času. Vzhľadom na neexistenciu takéhoto oficiálneho nástroja či systému je žalobca nútený si prepočty týždenného priemerného pracovného času robiť sám. Prepočty týždenného pracovného času predkladané žalovaným v súdnych konaniach nepochádzajú priamo z oficiálneho systému sledovania pracovného času žalovaného. Tieto dodatočne ad hoc vytvorené prepočty sú vypracované buď zamestnancami odboru súdnej agendy Ministerstva vnútra SR, zamestnancom Krajského riaditeľstva HaZZ v Košiciach alebo iným vecným gestorom. Tieto prepočty sú žalovaným vypracovávané až počas súdneho konania, t.j. po podaní žaloby, keďže v žalovaných obdobiach u jednotlivých žalobcov sa nevedli ani nesledovali žiadne oficiálne záznamy o ich priemernom týždennom pracovnom čase. Takto dodatočne vytvorené neoficiálne prepočty teda nespĺňajú požiadavku objektívnosti a hodnovernosti v zmysle rozsudku Súdného dvora vo veci C-55/18, bod 60 a nie sú spôsobilé byť relevantným dôkazom.

23. Žalovaný vo svojom následnom stanovisku doplnil, že do právneho poriadku Slovenskej republiky boli referenčné obdobia transponované § 86 ods. 1 zák. č. 315/2001 Z. z. o HaZZ, pričom sú šesťmesačné. Žalobca uplatňuje nesprávnu dĺžku referenčného obdobia, predložil súdu nesprávne výpočty svojho pracovného času, svojho priemerného týždenného pracovného času a nesprávne prirátava 674 hodín k svojmu pracovnému času. Následne sa žalovaný s poukazom na judikatúru Súdného dvora EÚ opätovne vyjadril k pojmu pracovný čas a ak v súlade so znením Smernice a judikatúrou Súdného dvora nespĺňa kritéria pracovného času, je potrebné ho považovať za „čas odpočinku“ (tak je to aj v prípade času DOD, DOS, VS, SVP, LEK, SRP a pod. – o pracovný čas nejde). Je tak zrejmé, že žalobca tieto časy nesprávne prirátava k svojmu pracovnému času. Žalovaný zdôraznil, že kľúčovým pre posúdenie žaloby je koľko času týždenne v priemere v rámci konkrétneho referenčného obdobia strávil žalobca pracovným časom. Žalovaný opätovne zopakoval, že § 86 ods. 1 zák. č. 315/2001 Z. z. predstavuje transpozíciu čl. 16 písm. b) v spojení s čl. 17 ods. 3 písm. b) bod iii) a čl. 19 a teda pojem priemerný týždenný pracovný čas sa má vyložiť tak, že tento sa počíta v referenčných obdobiach, ktoré sú šesťmesačné, a nie žalobcom vytvorené obdobia jedného mesiaca. Ďalej uviedol, že s ohľadom na § 1 ods. 1 zák. č. 314/2001 Z. z. je na mieste konštatovať, že ochrana života a zdravia fyzických osôb, majetku a životného prostredia jednoznačne vyžaduje nepretržitú prevádzku každej hasičskej stanice a nemožnosť zabezpečiť nepretržitú prevádzku v HaZZ by mohla spôsobiť mimoriadne a rozsiahle škody či už na životoch, zdraví, majetku alebo životnom prostredí. Žalovaný sa tak nestotožnil s názorom žalobcu, že by sa otázka referenčného obdobia nevzťahovala na príslušníkov HaZZ. Smernica stanovuje referenčné obdobie na účely rozvrhu pracovného času od určitého obdobia, v rámci ktorého sa počíta priemer. Zákon č. 315/2001 Z. z. jasne stanovuje obdobie, v rámci ktorého sa rozvrhuje plán služieb príslušníkov HaZZ a týmto obdobím je obdobie šiestich mesiacov. V praxi sa rozvrhujú služby príslušníkom HaZZ do obdobia 6 mesiacov a následne sa každý mesiac konkrétne upravujú tak, aby bola zabezpečená nepretržitá prevádzka hasičských staníc. Otázka dlhšej úpravy

každého konkrétneho mesiaca nemá na otázku celkového referenčného obdobia žiaden vplyv. Žalovaný tak uzavrel, že v konaní nebolo preukázané ani porušenie práv žalobcu a už vôbec nie jeho údajná nemajetková ujma, jej rozsah a ani príčinná súvislosť medzi nimi.

24. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) prejednal odvolanie žalovaného ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario, v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 a § 380 CSP a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov (§ 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP) a dospel k záveru, že odvolaniu žalovaného nie je možné vyhovieť.

25. Predmetom odvolacieho prieskumu nebol výrok, ktorým súd žalobu v prevyšujúcej časti zamietol, pretože proti tomuto výroku rozsudku žalobca ako oprávnená osoba odvolanie nepodal a rozsudok nadobudol v tomto výroku právoplatnosť.

26. Predmetom odvolacieho prieskumu bol vyhovujúci výrok o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 2.500,- EUR do 15 dní od právoplatnosti rozsudku a súvisiaci výrok o náhrade trov konania.

27. Rozsudok je v napadnutých výrokoch vecne správny, preto ho odvolací súd v týchto výrokoch v zmysle ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

28. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 20.05.2025 o 9.10 hod. v pojednávacej miestnosti č. dverí 207, II. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené dňa 13.05.2025 na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach v zmysle ust. § 219 ods. 1, 3 CSP.

29. Žalovaný v odvolaní uplatnil odvolacie dôvody podľa ust. § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP, t.j. konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (d/), súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (f/) a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (h/).

30. Odvolací súd dospel k záveru, že tieto odvolacie dôvody nie sú naplnené.

31. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v rozsahu dostatočnom pre náležité zistenie skutkového stavu, vykonané dôkazy vyhodnotil podľa ust. § 191 a § 192 CSP, z týchto dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktorých aj založil svoje rozhodnutie, zo zisteného skutkového stavu vyvodil správny právny záver, pričom rozsudok aj náležite odôvodnil a nebolo zistené žiadne porušenie procesných práv ani iná vada konania, ktoré by mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, preto odvolací súd rozsudok v napadnutom rozsahu ako vecne správny podľa ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

32. Správne, podrobné, presvedčivé a zákonu zodpovedajúce sú aj dôvody rozsudku v napadnutej časti, s ktorými sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje a na tieto odkazuje (§ 387 ods. 2 CSP).

33. Žalovaný v odvolaní prevažne argumentuje skutočnosťami, ktoré uvádzal už v konaní pred súdom prvej inštancie a s ktorými sa súd náležite a správne vysporiadal pri rozhodovaní daného sporu, preto jeho odvolacie námietky nie sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku a neumožňujú prijať iné závery.

34. Odvolací súd sa stotožňuje so správnym záverom súdu prvej inštancie o splnení všetkých predpokladov pre vznik zodpovednosti žalovaného za škodu, ktorá vznikla žalobcovi v dôsledku porušenia práva Európskej únie, keď čl. 6 písm. b) Smernice bol nesprávne prebratý do zák. č. 315/2001 Z. z., v dôsledku čoho došlo k porušeniu práva žalobcu na 48 hodinový týždenný pracovný čas, ktoré právo mu vyplýva priamo zo Smernice. Porušením práva Európskej únie došlo k zásahu do osobnostnej sféry žalobcu – konkrétne do jeho práva na odpočinok a na súkromie a rodinný život, keď bol ukrátený o čas odpočinku a psychickej a fyzickej regenerácie a o čas, ktorý by mohol tráviť s rodinou a budovaním priateľských a obdobných vzťahov, pričom išlo o zásah trvajúci niekoľko rokov, ktorý sa nepodarilo vyriešiť ani komunikáciou so zamestnávateľom. Vzhľadom na následky tohto zásahu v jeho osobnom

i súkromnom živote súd považoval za primeranú nemajetkovú ujmu v rozsahu 2.500,- EUR, ktorú aj odvolací súd považuje za primeranú charakteru zásahu a jeho následkom z dôvodov, ako sú podrobne uvedené v odôvodnení napadnutého rozsudku.

35. Súd svoje úvahy, ako dospel k vyššie uvedeným záverom, podrobne uviedol v odôvodnení napadnutého rozsudku s poukazom na zistený skutkový stav, právne predpisy a judikatúru SD EÚ, ktoré aplikoval, tieto úvahy sú správne, niet v nich žiadnych logických rozporov a odvolací súd sa s nimi v plnom rozsahu stotožňuje a na tomto mieste ich neopakuje.

36. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku a k odvolacím námietkam žalovaného odvolací súd uvádza nasledovné:

37. K námietke žalovaného o nedostatku právomoci súdu posudzovať súlad slovenských právnych predpisov so smernicou EÚ odvolací súd poukazuje na zásadu prednosti práva Európskej únie pred vnútroštátnou normou, z ktorej vyplýva povinnosť vnútroštátneho súdu členského štátu EÚ v rámci svojich právomocí a voľnej úvahy vykladať vnútroštátne ustanovenia čo najviac v súlade s právom EÚ, a pokiaľ táto interpretácia nie je možná, neaplikovať nezlučiteľné vnútroštátne ustanovenie bez toho, aby vyčkal na predchádzajúcu legislatívnu úpravu, ktorou by sa mala uviesť vnútroštátna právna norma do súladu s úniou právom (C-231-233/06, C-128-131/07). Z vyššie uvedeného vyplýva, že súd je vždy povinný vykladať vnútroštátne právne predpisy v súlade s právom Európskej únie, a tým je nepochybne daná jeho právomoc posudzovať súlad vnútroštátnych právnych predpisov s právom Európskej únie a aj právomoc v prípade zistenia tohto nesúladu neaplikovať vnútroštátnu právnu normu, odporujúcu právu Európskej únie. Nedôvodná je preto odvolacia námietka žalovaného o prekročení právomoci súdu, pokiaľ ako predbežnú otázku skúmal, či došlo k prevzatíu Smernice do zák. č. 315/2001 Z. z. a či došlo k prevzatíu spôsobom, ktorý zaručuje právo priznané jednotlivcovi touto Smernicou na 48 hodinový týždenný pracovný čas.

38. Predpoklady zodpovednosti za vzniknutú škodu v zmysle judikatúry SD EÚ vychádzajú z absolútnej objektívnej zodpovednosti členského štátu za takto vzniknutú škodu, a ide o prípady porušenia práva EÚ členským štátom pre absentujúcu alebo nesprávnu transpozíciu smerníc, aplikáciu ustanovení vnútroštátneho právneho poriadku odporujúcu úniou právu, vydanie súdneho alebo správneho rozhodnutia, ktoré je v rozpore s právom EÚ a na prijatie alebo ponechanie v platnosti legislatívy, ktorá je v rozpore s právom EÚ. Objektívna zodpovednosť členského štátu za vzniknutú škodu podľa judikatúry SD EÚ nastáva, pokiaľ sú kumulatívne splnené jej tri predpoklady: a) porušenie úniovej normy, b) porušenie úniou práva je dostatočne závažné, c) medzi porušením úniou práva členským štátom a škodou spôsobenou fyzickým a právnickým osobám existuje príčinná súvislosť.

39. Naplnením všetkých vymenovaných predpokladov zodpovednosti členského štátu za vzniknutú škodu vzniká poškodenej fyzickej alebo právnickej osobe nárok na náhradu škody, o ktorej rozhoduje vnútroštátny súd.

40. Odvolacia námietka nedostatku právomoci súdu preto nie je dôvodná.

41. Slovenská republika, v zastúpení Ministerstvom vnútra SR, predstavuje garanta riadnej transpozície Smernice do zák. č. 315/2001 Z. z., pokiaľ ide o nezarátanú pracovnú pohotovosť hasiča na pracovisku počas jej neaktívnej časti do pracovného času, keďže absentujúca alebo nesprávna transpozícia Smernice EÚ do noriem vnútroštátneho práva je výsledkom zákonodarného a legislatívneho procesu. Ide teda o objektívnu zodpovednosť štátu, ktorá tu existuje bez ohľadu na to, ktorý konkrétny verejný orgán sa porušenia práva EÚ dopustil, resp. ktorý z orgánov by mal povinnosť škodu podľa vnútroštátnych noriem nahradiť.

42. Za dodržiavanie, rešpektovanie a zabezpečenie dodržiavania a rešpektovania práva Európskej únie sú zodpovedné jednotlivé členské štáty EÚ a v prejednávanej veci je týmto zodpovedným subjektom Slovenská republika. Z rozsudku SD EÚ vo veci G. Fuß vyplýva, že v prípade porušenia práva na dodržiavanie 48 hodinového pracovného času poškodený má právo domáhať sa náhrady škody proti členskému štátu. Žalovaný disponuje pasívnou legitímáciou a žalobca dôvodne uplatnil nárok na náhradu škody z dôvodu porušenia práva Európskej únie voči Slovenskej republike ako pasívne

legitimovanej strane sporu, v mene ktorej koná ústredný orgán verejnej správy, do ktorého pôsobnosti patrí oblasť štátnej správy pre Hasičský a záchranný zbor SR.

43. K tvrdeniu v odvolaní, že služobný čas v zmysle zák. č. 315/2001 Z. z. a pracovný čas v zmysle Smernice 2003/88/ES nie je možné stotožňovať, odvolací súd uvádza nasledovné:

44. V prvom rade je potrebné poukázať na čl. 2 bod 1 Smernice 2003/88/ES, v zmysle ktorého „pracovný čas“ je akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a/alebo praxou.

45. Rozsudok SD EÚ vo veci Matzak (C-518/15) poskytuje dôležitý výklad pojmu pracovný čas podľa Smernice 2003/88/ES, najmä v súvislosti so služobnou pohotovosťou. Podľa záverov tohto rozsudku možno konštatovať, že čas, počas ktorého je zamestnanec povinný byť dostupný na určenom mieste (napr. v hasičskej stanici alebo v určenom čase v blízkosti stanice), sa považuje za pracovný čas, ak zamestnanec je povinný byť fyzicky prítomný na určenom mieste alebo v jeho blízkosti a zamestnanec je výrazne obmedzený v možnosti venovať sa vlastným aktivitám počas pohotovosti.

46. Vzhľadom na závery vyššie citovaného rozsudku, na ktoré poukázal aj žalobca vo vyjadrení k odvolaniu, služobný čas hasiča (ako aj služobnú pohotovosť) je potrebné považovať za pracovný čas v zmysle Smernice 2003/88/ES, ktorá aj v čl. 2 bode 1 výslovne uvádza, že pracovný čas je akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa.

47. Čl. 6 písm. b) Smernice ukladá členským štátom povinnosť stanoviť 48 hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, v súvislosti s ktorou je výslovne stanovené, že zahŕňa tak nadčasy, ako aj pracovnú pohotovosť, od ktorej povinnosti sa nemožno v žiadnom prípade odchyliť, pokiaľ ide o také činnosti, ako je činnosť hasičov, hoci by k tomu došlo len prostredníctvom súhlasu dotknutého pracovníka. Ide teda o pravidlo sociálneho práva únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia. V článku takto uložená povinnosť členskému štátu v sebe zahŕňa na strane druhej nárok každého pracovníka na to, aby jeho priemerný týždenný pracovný čas nepresahoval túto maximálnu hranicu, pričom ako už Súdny dvor viackrát rozhodol, členské štáty rozsah pôsobnosti čl. 6 písm. b) Smernice nemôžu jednostranne určiť tak, že uplatnenie tohto nároku každého pracovníka by viazali na nejakú podmienku alebo ho určitým spôsobom obmedzili.

48. Čl. 1 ods. 3 Smernice definuje svoj rozsah pôsobnosti na všetky odvetvia činnosti, verejné i súkromné, pričom výslovne odkazuje na čl. 2 Smernice 89/391/EHS. Spomínaná smernica podáva pritom výklad rozsahu svojej pôsobnosti nielen v pozitívnom slova zmysle, ale tiež v negatívnom slova zmysle, keď stanovuje výnimky rozsahu svojej pôsobnosti. Smernica sa neuplatňuje tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, napríklad v oblasti služieb civilnej ochrany. Z cieľa predmetnej smernice, ktorý je zameraný na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci a tiež z jeho znenia čl. 2 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 prvého pododseku (zakotvujúceho výnimku rozsahu pôsobnosti smernice) vyplýva, že rozsah pôsobnosti tejto smernice je nutné chápať širšie a súčasne výnimku z pôsobnosti je potrebné vykladať zužujúco. Navyše čl. 2 ods. 2 prvý pododsek smernice nevyklučuje z jej pôsobnosti služby civilnej ochrany ako také, ale len určité ostatné činnosti týchto služieb, ak charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti odporujú použitiu ustanovení tejto smernice. Uvedené je potrebné vykladať spôsobom, že rozsah pôsobnosti smernice sa obmedzuje na prípady nevyhnutnej ochrany záujmov, ktoré dovoľuje smernica členským štátom chrániť. Upravená výnimka rozsahu pôsobnosti smernice má za úlohu zabezpečiť riadne fungovanie služieb nevyhnutných na ochranu verejnej bezpečnosti, zdravia a poriadku v prípade, že nastane osobitne vážna situácia alebo situácia osobitného rozsahu, napríklad katastrofa, pre zásahové a záchranné tímy. Uvedené sa jasne odlišuje od štandardnej, základnej obsahovej náplne činnosti a plnenia úloh žalobcu ako príslušníka Hasičského a záchranného zboru. I keď nemožno pochybovať o tom, že by služba žalobcu popri plnení úloh pri zdolávaní požiarov zahrňovala (nezahrňovala) tiež úlohy na úseku civilnej ochrany obyvateľstva, za obvyklých podmienok činnosti s ňou spojené možno vopred plánovať, vrátane pracovného času jej personálu, v súlade s úlohami, ktoré boli na ňu prenesené. Služba žalobcu sa teda nevyznačuje žiadnymi osobitosťami, ktoré by odporovali použitiu právnych noriem únie v oblasti ochrany bezpečnosti a ochrany zdravia zamestnancov, preto sa

na ňu nevzťahuje vylúčenie pôsobnosti, ktoré vyplýva z čl. 2 ods. 2 prvého pododseku Smernice 89/391/EHS, naopak na službu žalobcu sa predmetná smernica použije v plnom rozsahu.

49. Uvedený názor je podporený tiež závermi uznesenia SD EÚ vo veci C-52/04 Personalrat der Feuerwehr Hamburg, podľa ktorých čl. 2 Smernice 89/391/EHS a čl. 1 ods. 3 Smernice, sa majú vykladať v tom zmysle, že činnosti vykonávané zásahovými silami takej verejnej požiarnej služby, akou je verejná služba, o ktorú ide v konaní vo veci samej, obvykle patria do pôsobnosti uvedených smerníc, takže čl. 6 bod 2 Smernice v zásade bráni prekročeniu maximálnej hranice 48 hodín určenej ako maximálny týždenný čas, vzťahujúcej sa aj na služby hliadky. Jeho prekročenie je však možné v prípade výnimočných okolností takej závažnosti a rozsahu, ktoré dočasne prevážia cieľ smerujúci k zabezpečeniu riadneho fungovania služieb nevyhnutných pre ochranu takých verejných záujmov, ako sú verejný poriadok, zdravie a bezpečnosť, nad cieľom spočívajúcim v zabezpečení bezpečnosti a zdravia pracovníkov pridelených do zásahových a záchranných jednotiek. SD EÚ aj v tomto uznesení dospel k záveru, že jediným cieľom výnimky uvedenej v čl. 2 odsek 2 prvého pododseku Smernice 89/391/EHS bolo zabezpečenie riadnej činnosti služieb nevyhnutných na účely ochrany bezpečnosti, zdravia, tiež verejného poriadku v prípade závažných a svojim rozsahom mimoriadnych okolností, napr. v prípade katastrofy, pre ktoré je charakteristická najmä skutočnosť, že môžu pracovníkov vystaviť rizikám, ktoré nie sú zanedbateľné, pokiaľ ide o ich bezpečnosť alebo zdravie, a ktoré, vzhľadom na ich povahu, nie je možné zohľadniť pri rozvrhu pracovného času zásahových a bezpečnostných zložiek.

50. Kritérium, ktoré používa zákonodarca Spoločenstva na určenie pôsobnosti Smernice 89/391/EHS sa nezakladá na príslušnosti pracovníkov k takým rozličným odvetviám činnosti, ktoré sú uvedené v čl. 2 odsek 2 prvého pododseku tejto Smernice, akými sú vo všeobecnosti ozbrojené sily, polícia, civilná ochrana, ale vyplýva výlučne z osobitej povahy určitých osobitných úloh vykonávaných zamestnancami v týchto odvetviach, čo odôvodňuje výnimku z pravidiel stanovených v uvedenej Smernici, a to z dôvodu absolútnej nevyhnutnosti zabezpečenia účinnej ochrany spoločnosti. Vzhľadom na to, že uvedené činnosti sa v ozbrojených silách a záchranných službách vykonávajú za zvyčajných okolností, patria do pôsobnosti Smernice 89/391/EHS.

51. Služobná činnosť žalobcu tak patrí do pôsobnosti Smernice 2003/88/ES.

52. K odvolacej námietke, že žalobca neosvedčil vznik nároku na náhradu škody a k námietkam vo vzťahu k aplikácii ust. § 13 Občianskeho zákonníka pri rozhodovaní v danej veci odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie dôsledne posudzoval splnenie podmienok vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú porušením práva Európskej únie a na základe vykonaného dokazovania dospel k správne mu záveru o naplnení predpokladov zodpovednosti štátu vo vzťahu k žalobcovi, keď vzal za preukázané závažné porušenie právnej normy únie, ktorá jednotlivcovi priznáva právo, konkrétne čl. 6 písm. b) Smernice, ktorá ukladá členským štátom maximálnu hranicu priemerného týždenného pracovného času, ktorá musí byť ako minimálna požiadavka priznaná každému pracovníkovi. Podmienka dostatočne závažného porušenia práva únie je splnená vtedy, pokiaľ je v zjavnom rozpore s judikatúrou SD EÚ v danej oblasti. Zistený skutkový stav v prejednávanej veci je pritom možné kvalifikovať ako dostatočne závažné porušenie práva únie, pretože pokiaľ žalobca odpracoval v rozhodnom období hodiny služobnej pohotovosti nezapočítané do fondu pracovného času, pracoval nad povolený týždenný limit 48 hodín služobného času, pričom medzi porušením práva a vznikom škody u žalobcu v dôsledku straty času odpočinku a straty času, ktorý mohol tráviť s rodinou a priateľmi, je príčinná súvislosť.

53. Súd prvej inštancie po zistení, že boli splnené podmienky zakladajúce zodpovednosť žalovaného za škodu, priznal peňažné plnenie žalobcovi titulom nemajetkovej ujmy, čo vyargumentoval spôsobom spĺňajúcim požiadavky kladené na zdôvodnenie rozhodnutia v zmysle § 220 ods. 2 CSP. Z jeho rozhodnutia vyplýva, že žalobca bol ukrátený v nemajetkovej sfére o čas odpočinku, ktorý mohol stráviť s blízkymi, fyzicky i psychicky regenerovať. V súlade s princípom rovnocennosti práva EÚ a vnútroštátneho práva, súd prvej inštancie aplikoval ustanovenia o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy priznávanej fyzickým osobám v prípade zásahu do ich osobnostných práv v zmysle § 13 Občianskeho zákonníka v spojení s § 11 Občianskeho zákonníka, zohľadniac pri určení výšky náhrady kritéria stanovené zákonom a vyplývajúce z judikatúrnej praxe, ktorý postup možno považovať za správny.

54. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

55. V zmysle § 13 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

56. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nie je zákonnou úpravou vymedzený reštriktívne, teda tak, aby ho bolo možné priznať len za vopred definované následky. Aj v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka náhradu nemajetkovej ujmy možno priznať z dôvodov demonštratívne uvedených, ktoré však nepredstavujú ohraničený výpočet prípadov, u ktorých nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vzniká. Teda nevyžaduje sa iba splnenie podmienky zníženia dôstojnosti fyzickej osoby, či jej vážnosti v spoločnosti, ale môže ísť aj o iné vážne následky na osobnostných právach dotknutého jedinca.

57. Žalobca svoj nárok spájal s porušením nároku na odpočinok, a preto súd prvej inštancie správne posudzoval tento nárok ako nemajetkovú ujmu, čo zohľadňuje aj zámery normotvorcu Smernice Rady 89/391/EHS a tiež Smernice (Rady 2003/88/ES). Uvedené smernice boli prijaté v záujme zamedzenia výskytu pracovných úrazov a chorôb z povolania, ich cieľom bolo zaviesť alebo zlepšiť preventívne opatrenia na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov a zaistiť vyššiu stupeň ich ochrany, ktorý cieľ sa nemal podriaďovať ekonomickým úvahám. Všetci pracovníci by mali mať primeranú dobu odpočinku, pričom pojem odpočinok sa musí vyjadriť v jednotkách času, t.j. dňoch, hodinách, resp. ich častiach, aby sa zabezpečilo, že v dôsledku vyčerpania alebo iného nepravidelného rozvrhnutia práce nespôsobia úraz ani sebe, ani spolupracovníkom alebo iným osobám, a že si ani krátkodobo ani dlhodobo nepoškodia zdravie.

58. K spochybňovaniu existencie vzniknutej ujmy žalovaným, resp. jej intenzity je potrebné odkázať na opakované konštatovanie Súdneho dvora, že pojem „pracovný čas“ treba definovať podľa objektívnych vlastností s odkazom na systém a účel smernice, ktorým je zlepšenie životných a pracovných podmienok pracovníkov. Vyžaduje si splnenie troch podmienok. Po prvé pracovník musí byť „v práci“, po druhé musí byť zamestnávateľovi k dispozícii a po tretie musí vykonávať svoju činnosť alebo svoje povinnosti. Rozhodujúcim faktorom pri určovaní toho, čo je a čo nie je pracovný čas, je teda požiadavka prítomnosti na mieste určenom zamestnávateľom a okamžitého poskytovania príslušných služieb. Dôležité je aj zohľadnenie kvality času, ktorý pracovník môže tráviť počas plnenia tohto typu povinností, napríklad to, či sa môže venovať vlastným záujmom a rodine. Rozsudok vo veci Jaeger sa týkal nemocničného lekára, ktorý musel byť na telefóne v priestoroch zamestnávateľa, mal pridelenú miestnosť s posteľou, v ktorej mohol spať, keď jeho služby neboli potrebné. Súdny dvor vyslovil, že za takýchto okolností sa nedá povedať, že pracovník v dotknutom čase „odpočíva“. Z judikatúry Súdneho dvora dokonca vyplýva, že aj čas pracovnej pohotovosti, strávený v domácom prostredí na telefóne (teda mimo priestorov zamestnávateľa), jednoznačne predstavuje pracovný čas, pretože pracovník musí byť neustále k dispozícii zamestnávateľovi a zastihnuteľný, a jeho sloboda pohybu a sloboda organizovať si vlastný program je preto výrazne obmedzená.

59. Z uvedených dôvodov sú aj tieto námietky žalovaného bez právneho významu. Je potrebné vziať na zreteľ tú skutočnosť, že žalobca vykonáva(!) službu na mieste určenom zamestnávateľom (služobný úrad), musí tam byť fyzicky prítomný a bez ohľadu na to, že nemusí byť „aktívny“ počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti a že má vytvorené podmienky na oddych resp. spánok, musí byť plne k dispozícii a pripravený okamžite poskytnúť príslušné služby a plniť si svoje povinnosti. Je oddelený od svojho vlastného sociálneho súkromného prostredia a rodinných a spoločenských väzieb a jeho možnosť organizovať si svoj súkromný čas a program, venovať sa svojim vlastným potrebám, je nielen výrazne obmedzená, ale priam vylúčená.

60. Pokiaľ žalovaný spochybňoval, či došlo k porušeniu práva na maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas a v tomto smere považoval za potrebné zohľadniť nerovnomerné rozvrhnutie služobného

času hasičov v referenčnom období 6 mesiacov, odvolací súd poukazuje na to, že v danej veci nebolo sporné, že žalobcovia sú rozvrhované služby takým spôsobom, že na 16, resp. 16,5 hodinovú riadnu službu v služobný deň nadväzuje určená 8, resp. 7,5 hodinová služobná pohotovosť na pracovisku, že služobné povinnosti sú určované na čas nočných hodín, že v prípade, že je počas služobnej pohotovosti vyhlásený poplach a hasiči sú vyslaní na zásah, mení sa služobná pohotovosť na prácu nadčas, a že hasiči strávia na pracovisku počas jednej zmeny minimálne 24 hodín. Keďže sa striedajú tri hasičské zmeny, každý tretí deň odslúžia hasiči v jednotlivých hasičských zmenách 24 hodín a následne majú dva dni voľna. Z výpisu z dochádzkového systému, ktorý predložil žalobca spolu so žalobou je nesporné, že počas rozhodného obdobia 5/2020 – 02/2023 u žalobcu pravidelne dochádzalo k prekračovaniu maximálneho 48 hodinového týždenného pracovného času. Konkrétne, po zohľadnení dovolenky a rôznych prekážok v práci sa tak počas 34 mesiacov stalo v 21 z nich (X/XX, X/XX, X/XX, XX/XX, XX/XX, X/XX, X/XX, X/XX, X/XX, X/XX, X/XX, X/XX, XX/XX, XX/XX, X/XX, X/XX, X/XX, XX/XX, XX/XX, X/XX).

61. Žalobca v dôsledku takto rozvrhnutého pracovného času, ktorý bol v rozpore s právom EÚ, prišiel o hodiny voľného času, ktorý by inak venoval rozvíjaniu osobných, rodinných, priateľských vzťahov i fyzickej a psychickej relaxácii. Nerešpektovaním čl. 6 písm. b) Smernice rozvrhovaní pracovného času žalobcu došlo k zásahu do práv žalobcu na vedenie súkromného, rodinného života i do práva na ochranu jeho zdravia, za ktorý zásah mu patrí nárok na primerané odškodnenie. Vzhľadom na formu zásahu, ktorá sa považuje v zmysle judikatúry SD EÚ za závažný zásah do práv, keď ide o nevratný stav straty niekoľkých stoviek hodín voľného času a času potrebného na regeneráciu pracovných síl, len samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením, a práve peňažná náhrada predstavuje spôsobilé odškodnenie takto vznikutej ujmy. Peňažná náhrada by mala byť taká vysoká, aby mohla splniť úlohu odškodňovaciej, nielen symbolickú, na druhej strane však nemôže byť táto náhrada ani neprimerane vysoká. Pokiaľ súd prvej inštancie rozsah peňažnej náhrady vo výške 2.500,- EUR odvodil od charakteru zásahu, jeho trvania, následkov na živote žalobcu, nemožno týmto jeho úvahám vytknúť žiadne nedostatky. Svoje rozhodnutie založil na právom predvídaných okolnostiach, prihliadajúc podľa povahy veci k porovnateľným kritériám, a ním stanovený rozsah nemajetkovej ujmy spĺňa podmienku primeranosti. Rozhodnutie je konzistentné aj s výškou náhrad priznaných v obdobných súdnych sporoch (porovnaj napr. rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9CoPr/1/2019, 6CoPr/2/2019, 3CoPr/229/2019, 6Co/244/2019, 1CoPr/8/2019, 6Co/60/2022, 6Co/69/2022, 6Co/102/2022 a 6Co/129/2022).

62. Vo vzťahu k námietke žalovaného, v ktorej poukazuje na čl. 16 písm. b) Smernice 2003/88/ES, odvolací súd konštatuje, že smernica umožňuje členským štátom ustanoviť pre uplatňovanie článku 6 (maximálny týždenný pracovný čas) referenčné obdobie, nepresahujúce štyri mesiace. V tejto súvislosti je nevyhnutné si uvedomiť, že na to, aby sa takéto ustanovenie mohlo uplatňovať, bolo nevyhnutné, aby bolo prevzaté do právneho poriadku Slovenskej republiky. Zo zákona o Hasičskom a záchrannom zbore nevyplýva, že Slovenská republika uvedené ustanovenie ako aj ust. čl. 6 písm. b) Smernice prevzala do vnútroštátneho poriadku, a teda že by maximálny týždenný pracovný čas bolo možné dodržiavať a skúmať v rámci referenčného obdobia 4 mesiacov, resp. za splnenia Smernicou stanovených podmienok, aj v dlhšom období. Keďže Slovenská republika neprevzala v žiadnom svojom ustanovení zák. o Hasičskom a záchrannom zbore ani inom zákone, upravujúcom právne postavenie príslušníkov Hasičského a záchranného zboru, článku Smernice o stanovení maximálneho týždenného pracovného času, nemožno konštatovať ani to, že by prevzala, resp. že by do právneho poriadku Slovenskej republiky boli transponované ustanovenia smernice o možnosti určenia referenčného obdobia, v ktorom by sa maximálny týždenný pracovný čas posudzoval. Ustanovenia § 86 zákona o Hasičskom a záchrannom zbore sa týkajú nerovnomerného rozvrhnutia služobného času, avšak uvedené nesúvisí s maximálnym obmedzením týždenného pracovného času podľa Smernice. Vzhľadom na uvedené, námietka žalovaného o zisťovaní splnenia podmienok v rámci referenčného obdobia bola nedôvodná, nakoľko ustanovenie o referenčnom období, súvisiacom s maximálnou výmerou týždenného pracovného času, taktiež nebolo do právneho poriadku Slovenskej republiky riadne prevzaté, a preto sa žalovaný nemôže dovolávať jeho aplikácie. Porušenie článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES vo vzťahu k žalobcovi je dostatočne závažné, pretože ide o porušenie jasnej a konkrétnej normy Únie, ktorá pokiaľ ide o hornú hranicu priemerného týždenného pracovného času neponecháva členským štátom priestor na voľnú úvahu a súčasne ide o porušenie práva Únie, ktoré je v zjavnom rozpore s judikatúrou súdneho dvora (napr. C-429/09).

63. Pokiaľ žalovaný tvrdil, že počas žalovaného obdobia bol opakovane vyhlásený núdzový stav pre celosvetovú pandémiu choroby COVID-19, kedy sa nemuseli dodržiavať pravidlá Smernice, odvolací súd poukazuje na to, že žalobca sa v spore nedomáhal náhrady škody za prekročenie maximálne určeného týždenného pracovného času z dôvodu väčšieho rozsahu pohotovosti v dôsledku pandémie COVID-19, ale namietal rozporný postup, kedy sa jeho neaktívna časť služobnej pohotovosti nikdy nezarátavala do jeho služobného času, čo má za následok prekročovanie maximálne určeného týždenného pracovného času bez ohľadu na to, či pandémia je alebo nie je. Zároveň je odvolací súd názoru, že za okolnosti osobitnej závažnosti možno považovať len prírodné a technologické katastrofy, ktoré si okamžite a bezprostredne vyžadujú prijatie nevyhnutných opatrení, kde v danom prípade pri ochorení COVID-19 išlo o dlhodobý stav, a preto bolo potrebné dodržiavanie Smernice 2003/88/ES o stanovení maximálneho limitu týždenného pracovného času aj počas tohto obdobia.

64. Podľa § 139 CSP, žalobca môže počas konania so súhlasom súdu meniť žalobu.

65. Podľa § 140 ods. 1 CSP, zmena žaloby je návrh, ktorým sa rozširuje uplatnené právo alebo sa uplatňuje iné právo.

66. Podľa § 140 ods. 2 CSP, zmenou žaloby je i podstatná zmena alebo doplnenie rozhodujúcich skutočností tvrdných v žalobe.

67. V zmysle § 140 ods. 2 CSP sa pod zmenou žaloby rozumie podstatná zmena alebo doplnenie rozhodujúcich skutočností tvrdných v žalobe. V tomto prípade zmeny žaloby žalobca opiera svoj nárok o nové skutočnosti, ktoré sú rozhodné pre uplatnený nárok, pričom nedochádza k zmene žalobného petitu. V danom prípade nedošlo (podaním žalobcu zo dňa 09.10.2023) k podstatnej zmene skutkových alebo doplneniu rozhodujúcich skutkových tvrdení, zmene právneho posúdenia či zmene petitu. Žalobca sám potvrdil, že návrh na zmenu žaloby nepodal a podaním zo dňa 09.10.2023 len predložil aj nový prepočet priemerného týždenného pracovného času (za jednotlivé mesiace), doplnil svoje argumenty o dôvodnosti podanej žaloby a reagoval na argumentáciu žalovaného v podanom vyjadrení k žalobe. Preto aj námietka žalovaného o zmene podanej žaloby v priebehu konania je nedôvodná.

68. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok v napadnutom vyhovujúcom výroku ako vecne správny potvrdil v zmysle ust. § 387 ods. 1 CSP.

69. Vecne správne rozhodol súd prvej inštancie aj o nároku na náhradu trov prvoinštančného konania, keď priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania proti žalovanému v rozsahu 100 % vychádzajúc zo záveru, že pokiaľ ide o základ nároku, žalobca bol v celom rozsahu úspešný a stanovenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy záviselo iba od úvahy súdu. Žalobca má tak nárok na plnú náhradu trov konania zo sumy náhrady nemajetkovej ujmy priznanej súdom (2.500,- EUR).

70. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP. Žalovaný bol v odvolacom konaní neúspešný, nemá preto nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Takýto nárok vznikol v odvolacom konaní úspešnému žalobcovi, preto mu odvolací súd priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia v zmysle ust. § 262 ods. 2 CSP.

71. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie n i e j e prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).